

ת"פ 9291/04/20 - מדינת ישראל נגד אלמנאו בלטה

בית המשפט המחוזי מרכז-לוד
ת"פ 9291-04-20 מדינת ישראל נ' בלטה (עציר)

בפני
בעניין: כבוד השופט עמי קובו
מדינת ישראל

המאשימה

נגד

אלמנאו בלטה

הנאשם

ב"כ המאשימה: עו"ד איריס פיקר

ב"כ הנאשם: עו"ד ענת קירשנברג

גזר דין

רקע

1. הנאשם הורשע בהתאם להודאתו בעובדות כתב האישום המתוקן בעבירות כדלקמן:

א. **שוד בנסיבות מחמירות**, עבירה לפי סעיף 402(ב) בחוק העונשין, תשל"ז-1977 (להלן: "החוק").

ב. **הפרעה לשוטרי במילוי תפקידו**, עבירה לפי סעיף 275 בחוק.

2. על-פי המתואר בעובדות כתב האישום המתוקן, ביום 5.4.20 החליט הנאשם לבצע שוד בחנות מכולת בנתניה. בשעה 8:23 נכנס הנאשם למכולת כשהוא עוטה כפפות, מצויד בסכין בעלת להב באורך של כ-40 ס"מ (להלן: "הסכין"), על ראשו ברדס והוא רעול פנים. הנאשם ניגש לדלפק וביקש מהמוכר (להלן: "המתלון") סיגריות. המתלון קם מכיסאו והסתובב כדי להביא לנאשם את מבוקשו, אז שלף הנאשם ממכנסיו את הסכין וקרבו אותה לצווארו של המתלון תוך שדרש ממנו קופסאות סיגריות וכסף מהקופה. המתלון נעתר לדרישת הנאשם והעביר לידי חפיות סיגריות, אותן הכניס הנאשם לשקיות, ודרש מהמתלון למלא את השקיות בסיגריות והמתלון עשה כן לנוכח איומיו של הנאשם. לאחר כ-3 דקות דרש הנאשם מהמתלון שיפתח את הקופה ויוצא ממנה את הכסף. המתלון פתח את הקופה והעביר לנאשם סך של כ-320 ₪ בשטרות. כאשר הנאשם ראה שמדובר בסכום כסף שאינו רב, המשיך לדרוש מהמתלון באיומים שימלא עוד שקיות בחפיות סיגריות. המתלון המשיך למלא את השקיות בחפיות סיגריות ובקופסאות לגלגול טבק, במשך כ-4 דקות, אז איים הנאשם על המתלון באומרו: "בלי שטויות, לא להתקשר למשטרה" וברח מהמכולת כשהוא נוטל עמו את הכסף, עשר שקיות שחורות מלאות ב-220 חפיות סיגריות ו-14 חפיות טבק.

לאחר שהנאשם עזב את המכולת, המתלונן התקשר למשטרה וכן פנה לשוטרים שהיו בניידת משטרה במהלך סיור שגרתי וסיפר להם שנשדד זה עתה. אחד השוטרים יצא מהניידת והחל לרוץ בניסיון לאתר את הנאשם עד שהבחין בו כשסכין גדולה צמודה למותנו הימנית והוא לובש מכנסיים כהים ועליהם כיתוב בצבע לבן. משהנאשם הבחין בשוטר, הוא החל במנוסה, העלים את הסכין, הכפפות והברדס, ונעצר סמוך למקום בשעה 9:10 על ידי שוטר אחר. בעת שהנאשם שהה בתא המעוכבים, טרם חקירתו, הנאשם גירד את הכיתוב הלבן ממכנסיו, כדי שהשוטרים לא יוכלו לזהות שמדובר במכנס זהה למכנס שלבש בעת השוד.

3. הצדדים הגיעו להסדר דיוני, לפיו הנאשם הודה והורשע בכתב האישום המתוקן והופנה לקבלת תסקיר שירות המבחן. בין הצדדים לא הייתה הסכמה לעניין העונש. המאשימה ביקשה להגיש את התקליטור ובו תיעוד השוד ואילו ההגנה התנגדה להגשתו.

תסקירי שירות המבחן

4. על פי תסקיר שירות המבחן, הנאשם בן 20, רווק. טרם מעצרו התגורר בבית הוריו בנתניה ולא עבד באופן יציב. משפחת מוצאו מונה 7 נפשות, מתמודדת עם מצוקה כלכלית משמעותית, בין היתר לאחר שביתם נשרף לפני מספר שנים. המשפחה מוכרת לשירותי הרווחה. אמו סובלת ממצב רפואי מורכב, מתקשה בשפה העברית ואינה מרבה לצאת מהבית. הקשר עם אביו מרוחק והנאשם אינו מקבל את סמכותו של אביו. בילדותו הנאשם אובחן כלוקה בקשיי קשב וריכוז אך סירב ליטול טיפול תרופתי. אבחון שנערך לו בשנת 2014 מצא שמבחינה אינטלקטואלית, הוא מתפקד ברמה גבולית. הנאשם שולב במסגרת פנימייה בגיל חטיבת הביניים, אך הושעה ממנה בשל בעיות התנהגותיות. בהמשך שולב בבית ספר לחינוך מיוחד ייעודי לבעיות התנהגות ולקשיים רגשיים. תחילה עלו קשיי הסתגלות שבאו לידי ביטוי באלימות, לפרקים חל שיפור במצבו, אולם בהמשך חלה הידרדרות בהתנהגותו, שכללה היעדרויות ומקרי אלימות. בשנת 2018 הנאשם נעצר ובמסגרת תנאי שחרורו הותר לו לשוב ללימודים, וחרף ניסיונות טיפוליים וחינוכיים באותה עת, עלתה התרשמות שאינו מבין את מורכבות מצבו. הנאשם לא גויס לצבא על רקע קשיי הסתגלות. ניסיון לסייע לו להשתלב במסגרת מכינה קדם צבאית לא צלח. לנאשם רישום פלילי ללא הרשעה משנת 2019 בגין ביצוע עבירות של הפרעה לשוטר, סיוע לגניבה, הפרת הוראה חוקית והחזקת סכין, והוא נדון לצו מבחן ולצו של"צ. ברקע לעבירה הנוכחית, הנאשם תיאר התמודדות עם לחץ כלכלי והסבירו על רקע משבר הקורונה ותחושות תסכול והצפה רגשית. ביטא תסכול וכעס על רקע הפטור שקיבל משירות צבאי ואכזבתו מכך. **ביום האירוע התקשה לדבריו לווסת את מצבו והחליט לבצע את השוד. מסר כי תכנן למכור את הסחורה שגנב לצורך רווח כספי. הנאשם ביטא צער וחרטה על התנהלותו השולית והאלימה, כשנטה לצמצם את משמעותה על מצבו של המתלונן.** הנאשם שלל נזקקות טיפולית והתקשה להתייחס למוקדי סיכון בחייו. בסיכום התרשם שירות המבחן מצעיר המתמודד עם קשיי קשב וריכוז, תפקוד קוגניטיבי ברמה גבולית כשדפוסי חשיבתו נוקשים ומצומצמים. מגיל צעיר מתמודד עם קשיי הסתגלות למסגרות וקושי בקבלת גבולות מצד גורמי סמכות כמו גם קושי להיעזר במענים הטיפוליים שהוצעו לו. גדל במערכת המשפחתית חלשה המתמודדת עם קשיים שונים. בהערכת הסיכון להישנות אלימות התייחס שירות המבחן לחומרת העבירה, התנהלותו בהיעדר הרתעה מסנקציות חוקיות, היעדר שקילת השלכות מעשיו, קיום קשרים בעייתיים ודפוסי חשיבה תועלתניים וכן היעדר הכרתו בנזקקותו הטיפולית. **שירות המבחן העריך שרמת הסיכון להישנות התנהגות אלימה היא בינונית ואם תבוצע תוצאותיה צפויות להיות ברמה בינונית.** כגורמי סיכוי לשיקום מנה שירות המבחן את גילו הצעיר, החרטה שביטא, הכרה ראשונית בבעייתיות בבחירותיו, ביקורתיות ראשונית ביחס לדפוסי ושיטות לתפקוד נורמטיבי. שירות המבחן נמנע מהמלצה טיפולית בעניינו.

המחלוקת בנוגע להגשת סרטון המתעד את האירוע

5. ב"כ המאשימה, עו"ד איריס פיקר, ביקשה להגיש סרטון אשר מתעד את האירוע המתואר בכתב

האישום. ב"כ המאשימה טענה כי הסרטון מתעד וממחיש את העולה בכתב האישום. מדובר בראיה שהוצגה להגנה, ואינה חורגת מההסכמה בין הצדדים. יש מקום שבית המשפט יראה את להב הסכין שהוצמדה לצווארו של המתלונן. לפי ההלכה שנקבעה בע"פ 3667/13 **חטיב נ' מדינת ישראל** (14.10.14), בית המשפט רשאי לקבל ראיות התואמות את עובדות כתב האישום. התרשמות בלתי אמצעית עדיפה על טיעון בכתב ובלבד שאינה לרעת הנאשם. ההסדר הקבוע בסעיף 40(ב)(1) מאפשר לנאשם ולו בלבד להגיש ראיות להוכחת נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, אשר לא הובאו בשלב ברור האשמה. לעומת זאת ההסדר הקבוע בסעיף 40(ב)(2) מתנה את הבאת הראיות להוכחת הנסיבות באישור בית המשפט, אך מאפשר זאת לבקשת אחד הצדדים, כלומר גם הנאשם וגם המאשימה. אין בקשה להוכיח נסיבות נוספות מעבר לאמור בכתב האישום. המאשימה הודיע על כוונתה לבקש להגיש את הסרטון לפני הצגת ההסדר, כתב האישום לא תוקן בעניין זה והנאשם הודה בו.

6. ב"כ הנאשם, עו"ד ענת קירשנברג, טענה כי על פי סעיף 40(ב)(2) בית המשפט יתיר להביא ראיות בשלב הטיעונים לעונש אם שוכנע כי לא היה ניתן לטעון לגביהן בעת בירור האשמה או אם הדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין. במקרה זה לא מתקיימים התנאים המאפשרים למאשימה להציג ראיות לעונש מכוח הסעיף. העובדה שהמאשימה מעוניינת שבית המשפט יתרשם מהאימה שהיה שרוי בה המתלונן, אינה רלוונטית לעניין. מדובר בהסדר טיעון, וחלה על התביעה החובה לכלול בכתב האישום את כל העובדות עליהן היא מבקשת להתבסס בטיעוניה לעונש. מכאן, משלא הוסכם בין הצדדים על הגשת הסרטון קודם להצגתו בפני בית המשפט, המאשימה אינה יכולה להציג את הסרטון המבוקש בשלב הטיעונים לעונש כראייה מטעמה. ההגנה אינה טוענת שבסרטון מופיע משהו שאינו מופיע בכתב האישום, ואולם בע"פ 2885/16 **זיו נ' מדינת ישראל** (3.1.17) נקבע שהודיית נאשם במשא ומתן להסדר, תחומה בעובדות כתב האישום המתוקן, וכל מה שמעבר לכך, בין אם הוא מהותי בפני עצמו ובין אם הוא צובע את הפרשה בצבעים עזים יותר, אינו יכול להיות חלק מגזר הדין. בקשת המאשימה אינה עומדת בדרישות סעיף 40(ב)(2) בחוק, שכן אף לטענתה מדובר בטענות הממחישות עובדות בהן הנאשם הודה במסגרת הסדר הטיעון, ומשלא הייתה הסכמה להגשת הסרטון ואף בקשה זו לא התבקשה בשלב המו"מ להסדר הטיעון, אין לקבל את הסרטון. מעבר לכך הגשת ראיה כאמור, אינה עולה בקנה אחד עם הרציונל העומד בבסיס הסדרי הטיעון והיא פוגעת באינטרס ההסתמכות של הנאשם, כאשר למעשה המאשימה מכניסה "בדלת האחורית" את שלב בירור האשמה, ממנו הנאשם נמנע בכך שהודה בכתב האישום המתוקן.

דין והכרעה בבקשה להגשת ראיה

7. הסוגיה שבמחלוקת בין הצדדים נוגעת לאפשרות של אחד הצדדים להליך, ובמקרה זה המאשימה, להגיש בשלב הטיעונים לעונש ראיה חפצית, כגון: סרטון או תמונה, אשר מתעדים את מעשה העבירה, ויש בהם כדי להמחיש את האמור בכתב האישום המתוקן שבו הודה הנאשם במסגרת הסדר טיעון. כל זאת, מבלי שיהיה בכך כדי להביא בפני בית-המשפט עובדות אשר חורגות מהאמור בכתב האישום שבו הודה הנאשם.

8. כאשר נאשם מודה בכתב האישום, ככלל, אין המאשימה רשאית להגיש ראיות שיש בהן כדי להוכיח נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, שאינן מזכרות בכתב האישום שבו הודה הנאשם. לעניין זה קובע סעיף 40 בחוק העונשין כדלקמן:

"(א) בית המשפט יקבע כי התקיימו נסיבות הקשורות בביצוע העבירה, על בסיס ראיות שהובאו בשלב בירור האשמה.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א) -

(2) בית המשפט רשאי, לבקשת אחד מהצדדים, להתיר להביא ראיות בעניין נסיבות הקשורות בביצוע

עמוד 3

העבירה בשלב הטיעונים לעונש, אם שוכנע כי לא היתה אפשרות לטעון לגביהן בשלב בירור האשמה או אם הדבר דרוש כדי למנוע עיוות דין".

9. ההלכה שקבע בית המשפט העליון בע"פ 3667/13 **חטיב נ' מדינת ישראל** (14.10.14) באשר להבאת ראיה הקשורה בנסיבות ביצוע העבירה בשלב הטיעונים לעונש על ידי הצדדים בהתאם לסעיף 40(ב)(2), מורה כי משהודה נאשם בעובדות כתב האישום, לרוב לאחר שיח עם גורמי התביעה ובמסגרת הסדר טיעון, כתב האישום משקף את הסכמת הצדדים לאמור בו, ולכן כל חזרה מההסכמה, שינוי או הוספת נסיבה הקשורה בביצוע העבירה תידרש לעמוד בתנאים הקבועים בסעיף ובאישור בית המשפט באשר לשאלה האם הייתה אפשרות לטעון לגבי הנסיבות שאותן מבקשים להוכיח, כבר בשלב בירור האשמה או האם הוכחת הנסיבות דרושה כדי למנוע עיוות דין. בע"פ 858/20 **גארבאן נ' מדינת ישראל** (2.7.20) נקבע שהעובדות המופיעות בכתב האישום המתוקן במסגרת הסדר טיעון שבו הנאשם הודה, מהוות את התשתית העובדתית והנסיבתית המלאה של העבירה ואין להזדקק לעובדות שאינן מופיעות בו וזאת לאור הסכמת הצדדים. כל שינוי או תוספת של הנסיבות לביצוע העבירה כפופים לתנאי סעיף 40(ב)(2). בית המשפט העליון שב וקבע כי אין לקבל הוספה של נסיבות הקשורות בביצוע העבירה ואשר אינן נזכרות בעובדות כתב האישום בו הודה נאשם לאחר הסדר טיעון עם המאשימה (בעניין זה ראו: ע"פ 2885/16 **זיו נ' מדינת ישראל** [3.1.17]; ע"פ 1548/17 **זיינב נ' מדינת ישראל** [9.8.17] וע"פ 677/14 **דנקר נ' מדינת ישראל** [17.7.14]).

10. עם זאת, במקרה הנוכחי, המאשימה אינה מבקשת להוסיף על נסיבות ביצוע העבירה אשר מתוארות בכתב האישום המתוקן, אלא מבקשת להציג סרטון המשקף את המתואר בכתב האישום ואינו מוסיף עליו מאומה. עתירת המאשימה להגשת הסרטון בשלב הטיעונים לעונש וגזירת הדין נועדה להמחשה בלבד של העובדות שבביצוען הודה והורשע הנאשם. בעניין זה, סבורני כי יש לאפשר למאשימה להגיש ראיות חפציות, כגון סרטון או תמונה, שיש בהם כדי להמחיש בלבד את העובדות שבהן הודה והורשע הנאשם. במקרים אלה, שבהם הנאשם הודה בכתב אישום, בין אם במסגרת הסדר טיעון, ובין אם לאו, לא התנהל הליך של בירור האשמה, ומכאן שלמאשימה לא הייתה אפשרות לטעון לגביהן בשלב בירור האשמה כדרישת סעיף 40' לעיל. זאת במובחן מבקשה להגיש ראיה במטרה להוכיח נסיבה שחורגת מהאמור בכתב האישום שבו הודה הנאשם. בעניין זה ראוי להפנות להחלטת כב' השופט מיכאל קרשן בת"פ (כ"ס) 57962-07-15 **מדינת ישראל נ' מר** (27.2.17) אשר קבע בנסיבות דומות כי "לא בהחמרה עסקינן, אלא בשיקוף המצב העובדתי לאשורו", וכי בשל האמור לעיל, נוהגים בתי המשפט, כדבר שבשגרה, לעיין בראיות חפציות בשלב הטיעונים לעונש בתיקים שבהם הורשע נאשם על-פי הודאתו. כך נעשה ביחס למוצגים עצמם בתיקי החזקת סכין או נשק, וכך עושים ביחס לתמונות נפגע עבירה בתיקי אלימות, וכך גם ביחס לתמונות או סרטונים אשר מתעדים נאמנה ביצוע מעשה העבירה.

11. בשל חובת ההגנות המוגברת אשר מוטלת על התביעה, בתיקים שבהם נרקם בין הצדדים הסדר טיעון, ראוי שהמאשימה לא תפתיע את ההגנה בבקשה להגיש ראיות כמפורט לעיל, אלא תידע את ההגנה בדבר כוונתה לעשות כן, בשלב המשא ומתן להסדר טיעון, ובכל מקרה בטרם הודאת הנאשם באשמה. זאת מכיוון שבמסגרת שיקולי הנאשם אם להודות באשמה, אם לאו, רשאי הנאשם לשקול אף את שאלת היחשפותו של בית-המשפט לראיות שיוגשו, ואת השפעת הדבר על העונש הצפוי לו. הודעת המאשימה להגנה על כוונה להגיש את הראיה האמורה, מבעוד מועד, מונעת פגיעה באינטרס ההסתמכות של הנאשם. מובן אף שהראיה אשר מבקשים להגיש צריכה להיות ראיה אשר הועמדה לעיון ההגנה במסגרת חומרי החקירה.

ואכן, עיון בפסיקה שאותה הציגה ההגנה, במקרים שבהם החליטו בתי המשפט לדחות את בקשת המאשימה להגשת ראיה בשלב הטיעונים לעונש, מעלה כי במקרים אלה המאשימה לא הודיעה מבעוד מועד על כוונתה להגיש את הראיה טרם הצגת ההסדר והודאת הנאשם (כך למשל ת"פ (מח' מר') 57408-07-15 **מדינת ישראל נ' אקל** [20.9.16]; בת"פ (רח') 57852-07-17 **מדינת ישראל נ' דיין** [22.5.19] ות"פ (פ"ת) 39429-10-19 **מדינת ישראל נ' קזינוב**

[[19.1.20]].

12. בעניינו של הנאשם בתיק הנוכחי, המאשימה הודיעה להגנה כבר ביום 28.7.20, יומיים טרם הדיון שבו הודה הנאשם בכתב האישום המתוקן במסגרת הסדר הטיעון, אודות כוונתה לבקש מבית המשפט להגיש את הראייה (ראו פרוטוקול מיום 30.7.20, עמ' 5, ש' 7). לפיכך, לנאשם ניתנה הזדמנות לשקול ולכלכל את צעדיו מבעוד מועד, ומכאן שלא נפגעה זכותו של הנאשם, משהוא בחר להודות בכתב האישום המתוקן במסגרת הסדר הטיעון, על אף שידע על בקשת המאשימה. לפיכך, אני קובע כי הראייה שאותה מבקשת המאשימה להגיש במסגרת טיעוניה לעונש (תקליטור הכולל סרטון שמתעד את העבירה) - תתקבל.

13. צפיתי בסרטון המתועד בתקליטור, ואכן אין בו דבר כדי להחמיר את מצבו של הנאשם לעומת המפורט בכתב האישום, ואין בו כדי לשנות לרעה את מצבו של הנאשם, אלא רק כדי להמחיש את העובדות הכתובות בכתב האישום המתוקן שבו הודה.

טיעוני הצדדים לעניין העונש

14. לטענת ב"כ המאשימה, עו"ד איריס פיקר, הערכים החברתיים שנפגעו בעבירה הם הגנה על שלומו, ביטחונו, שלמות הגוף וקניינו של אדם. הפגיעה בעבירות השוד היא בתחושת הביטחון הכללית של הציבור ולא רק של המתלונן הספציפי. בעבירות כלפי שוטרים הערך המוגן הוא היכולת של רשויות אכיפת החוק להעמיד לדין עבריינים וכל פגיעה בערך הזה מהווה זלזול בגורמי האכיפה והיעדר מורא. מידת הפגיעה בערך המוגן היא משמעותית הואיל והנאשם הצמיד סכין לצווארו של המתלונן. המחוקק קבע בצד עבירה זו עונש מרבי של 20 שנות מאסר. בעבירה כלפי השוטרים רמת הפגיעה בערך המוגן היא נמוכה. מדובר באירוע אחד. המאשימה עתרה למתחם עונש הנע בין 30 ל-60 חודשי מאסר. מבחינת הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה, הנאשם בן 20, מהתסקיר נלמד שהוא בן למשפחה המתמודדת עם מצוקה כלכלית חריפה, הקשרים שלו עם הוריו רופפים, במהלך לימודיו הוא שולב במסגרות חינוך מיוחד ובמסגרות חוץ ביתיות אך הוא נהג שלא להגיע למסגרות. ניסו לשלבו במסגרות של נוער בסיכון כדי שיגויס לצבא אך הדבר לא צלח. בעבר סירב להצעות טיפוליות בבית המשפט לנוער. באשר לעבירה הנוכחית, הנאשם הסבירה על רקע מצב כלכלי, מגבלות הקורונה ואי גיוסו לצה"ל. המערכת ניסתה להושיט לו יד, והוא לא אחז בה. בהיעדר נזקקות טיפולית, שירות המבחן העריך קיומו של סיכון בינוני להישנות התנהגות אלימה ותוצאות ההתנהגות צפויות להיות ברמה בינונית. נסיבות התיק חמורות, ולא קיים הליך שיקומי בשלב זה של חייו. בשל גילו הצעיר ועבר פלילי הכולל הליך ללא הרשעה בלבד, עותרת המאשימה להשית על הנאשם עונש של 36 חודשי מאסר בפועל, מאסר על תנאי ופיצוי.

15. לטענת ב"כ הנאשם, עו"ד ענת קירשנברג, מדובר בנאשם כבן 20, שבעת ביצוע העבירה היה בן 19 וחצי. לנאשם עבר פלילי הכולל רישום ללא הרשעה משנת 2018 מבית המשפט לנוער ואין לחובתו הרשעות או מעורבות פלילית נוספת. מתסקיר שירות המבחן עלה הרקע בו צמח הנאשם, המצוקה והקשיים המשפחתיים, כאשר מדובר במי שעלה לישראל כתינוק עם משפחתו. המשפחה חוותה קשיי קליטה והיא מוכרת לשירותי הרווחה. לפני כ-4 שנים אף חוותה אירוע קשה של שריפת בית מגוריהם, שלוה במשבר כלכלי חמור. הנאשם שולב במסגרות חוץ ביתיות, כאשר כבר בנערותו אובחן כלוקה בקשיי קשב וריכוז ואולם לנוכח התנגדותו לא קיבל טיפול תרופתי. הנאשם שולב במסגרות החינוך המיוחד ובמסגרות "עודיות לנערים עם בעיות התנהגותיות ורגשיות. הוא תאר בפני קצינת המבחן את הקושי הכלכלי עמו התמודד עובר לביצוע העבירות, בעקבות משבר הקורונה ואת הנסיבות שהובילו אותו לביצוע העבירה. הוא הודה בכתב אישום המתוקן ונטל אחריות להתנהגותו, מבטא חרטה ומבין את הפסול במעשיו. הפסיקה שהוגשה על ידי המאשימה שונה בחומרתה שכן הנסיבות בה כללו אלימות פיזית כלפי קורבנות העבירה, נאשמים שהודו לאחר ניהול הוכחות או נאשמים בעלי עבר פלילי מכביד. בקביעת מתחם העונש ההולם בעבירות של שוד בנסיבות מחמירות, אין דינה של עבירה שנעברה באלימות תוך פגיעה וגרימת נזק, כדין עבירה שבוצעה בהפחדה בלבד. כן נקבע שאין זה

דינה של עבירה שנעברה לאחר תכנון והכנה מוקדמת לעבירה אקראית. יש התחשב בהודאתו של הנאשם, בהבעת חרטה, ובשהייתו במעצר, כאשר בעידן זה התנאים קשים יותר ביחס לתקופות מעצר אחרות. כן לתת את הדעת לנסיבות האישיות. הוא היה בן 19 וחצי בעת ביצוע העבירה ויש לזקוף זאת לזכותו הן לעניין קביעת מתחם העונש והן לעניין הנסיבות שאינן קשורות לביצוע העבירה. ההגנה עתרה להשתית על הנאשם עונש ברף התחתון של המתחם הענישה, שיכול לנוע בין 6 ל-12 חודשי מאסר.

16. הנאשם טען כי מעשיו היו מתוך תחושות תסכול ועצבים, מתוך מצוקה כלכלית ומשפחתית. רצה לעזור להוריו עם כסף.

דין - קביעת מתחם העונש ההולם

17. כתב האישום כולל הן את מעשה השוד, והן מעשה של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, אשר בוצע בסמוך לאחר השוד, וקשור אליו בקשר ענייני הדוק, תוך קרבה בזמן ובמקום. לפיכך, מדובר באירוע אחד, ומכאן שיש לקבוע בגינו מתחם עונש הולם אחד.

18. **הערכים החברתיים** שנפגעו מביצוע העבירה הם בטחון הציבור, הסדר הציבורי וקניינו של אדם. עבירת שוד של מכולת או קיוסק טומנת בחובה פוטנציאל פגיעה רב בערכים המוגנים של הגנה על שלום הציבור והגנה על הזכות לביטחון אישי - ובכלל זה הגנה על שלומם ועל תחושת הביטחון של אלה העושים מלאכתם ונותנים שירות לציבור. בעבירת השוד יש אף כדי לזרוע פחד ולפגוע בתחושת הביטחון של הציבור בכללותו. זאת בנוסף לשמירה על זכות הקניין והגנה על פעילות עסקית תקינה (ע"פ 7537/16 **מזרחי נ' מדינת ישראל** [20.1.17]). עבירת השוד מאגדת בקרבה את הפן האלים עם הפן הרכושי, ויש בה איום מובנה על גופו, כבודו, קניינו ושלוות נפשו של הקורבן. עבירת השוד מתבצעת מתוך מטרה להשיג רווח קל בדרך עבריינית, תוך איום או פגיעה באנשים תמימים, ובכך פוגעת בסדר הציבורי. תחושת האימה וחוסר האונים שבה שרוי קורבן עבירת השוד, והחשש לחייו, מותירים בו לא פעם צלקות נפשיות חמורות לאורך תקופה ארוכה ומערערים את ביטחונו האישי (ע"פ 8660/10 **פלוגי נ' מדינת ישראל** [17.5.11], ע"פ 9094/12 **טספאי נ' מדינת ישראל** [28.4.13], ע"פ 9079/16 **מיארה נ' מדינת ישראל** [9.3.17]).

בית המשפט העליון עמד לא אחת על חומרתה הרבה של עבירת שוד ועל הצורך להיאבק במבצעה תוך הטלת עונשים משמעותיים. דברים אלו נכונים בפרט כאשר מדובר בשוד שמבוצע כלפי אדם שמשרת את הציבור בהיותו חשוף לגחמות של עבריינים שמחפשים טרף קל. שכיחותם הרבה של מקרים אלה מחייבת את בתי המשפט להירתם למאבק בתופעה זו באמצעות ענישה מחמירה (ראו דברי כב' השופט א' שטיין בע"פ 1062/19 **פלוגי נ' מדינת ישראל** [9.7.19]; ודברי כב' השופט נ' הנדל בע"פ 4812/12 **סעדייב נ' מדינת ישראל** [11.4.13]).

על חומרת עבירת השוד בנסיבות מחמירות, לפי סעיף 402(ב) לחוק העונשין, ניתן ללמוד אף מהעונש המרבי אשר קבע המחוקק לצדה, של 20 שנות מאסר.

19. **בבחינת מידת הפגיעה** בערך המוגן יש לתת את הדעת לכך שבעבירות השוד קיימים מדרגי ביניים של חומרה, ובמסגרת זו יש לבחון את מידת התכנון והתחכום; מספר המשתתפים; טיב ושווי הרכוש שנשדד (רכב, כסף מזומן, תכשיטים, אופניים, טלפון סלולרי); מקום ביצוע העבירה (בית מגורים, סניף בנק/דואר, חנות נוחות/מכולת); האם נעשה שימוש בנשק קר או חם (אקדח, סכין, חפץ חד, חפץ דמוי אקדח); אופי האיום (איום בנשק, פתק, איום מילולי); האם הופעלה אלימות פיזית ובאיזו מידה; זהות הקורבן (קשישים, עובדי לילה, נהגי מוניות, פקידי בנק, חֲנֻנִים, בני נוער); מועד השוד (שעת לילה, צהרי היום), הנזקים שנגרמו ועוד.

במקרה הנוכחי הפגיעה היא ברף בינוני. הנאשם נכנס לחנות מכולת בה עבד המתלונן ואיים עליו באמצעות הצמדת סכין בעלת להב ארוך לצווארו. מעשה השוד בוצע ללא שימוש באלימות פיזית ואולם השימוש בסכין והצמדתו לצווארו של המתלונן סיכנו את המתלונן בפגיעה משמעותית, והיה בהם אף כדי להטיל על המתלונן אימה ופחד. הנאשם נטל מחנות המכולת סכום כספי נמוך וסחורה הכוללת סיגריות וטבק בהיקף רב.

20. במסגרת ה**נסיבות הקשורות בביצוע העבירה**, יש לתת את הדעת לתכנון שקדם לביצוע העבירה, עת הנאשם הצטייד בסכין, עטה כפפות וכיסה את ראשו ופניו. הנאשם נכנס לחנות מכולת בשעת בוקר, ולאחר שהמתלונן נענה לבקשתו להביא לו סיגריות, הנאשם שלף סכין בעלת להב של כ-40 ס"מ וקירבה לצווארו של המתלונן, תוך שדרש ממנו כסף וחפיסות סיגריות. המתלונן העביר לנאשם חפיסות סיגריות רבות. בהמשך לכך דרש הנאשם מהמתלונן שיפתח את הקופה ויעביר לידיו את הכסף המצוי בה והנאשם עשה כן. הנאשם דרש מהמתלונן כמות נוספת של חפיסות סיגריות וקופסאות לגלגול טבק ולאחר מספר דקות נטל את הסחורה והכסף ונמלט מהמקום, תוך שאיים על המתלונן שלא יפנה למשטרה.

בהמשך לכך, ולאחר שהמתלונן פנה לשוטרים שעברו במקום, הנאשם שהבחין באחד השוטרים החל להימלט ולבסוף נתפס על ידי שוטר אחר. בעת ששהה בתא המעוכבים טרם חקירתו, הנאשם גרד ממכנסיו כיתוב במטרה להקשות על זיהויו.

פוטנציאל הנזק מביצוע עבירת השוד הוא משמעותי שכן לא ניתן לצפות כיצד יתפתח אירוע אלים במהלך שוד, אשר יכול היה להסלים עד לכדי פגיעה בגוף, וזאת גם אם הנאשם, אשר אחז בסכין, לא רצה בכך. הנזק שנגרם בפועל הוא ממוני, וכולל את סכום הכסף בסך של 320 ₪, 220 קופסאות סיגריות ו-14 חפיסות טבק. הנאשם לא נקט באלימות פיזית ולא נגרם נזק פיזי למתלונן, ואולם מובן הדבר כי המתלונן חווה עוגמת נפש ובהלה נוכח ביצוע עבירת השוד באמצעות סכין שהוצמדה לצווארו בידי אדם רעול פנים במקום עבודתו. הסיבות שהביאו את הנאשם לביצוע העבירה הן בצע כסף והוא מסביר על רקע מצבו הכלכלי הקשה באותה התקופה ותחושות תסכול והצפה רגשית.

21. בחינת **מדיניות הענישה הנוהגת** מעלה כי במקרים דומים הוטלו על נאשמים עונשי מאסר במנעד רחב כמפורט להלן:

א. בע"פ 3658/14 **ילסייב נ' מדינת ישראל** (23.1.15), נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע על פי הודאתו בעבירת שוד בנסיבות מחמירות. הנאשם נטל מביתו סכין מטבח ארוכה. הוא הבחין במתלוננת בעת שיצאה מרכבה בחניון במרכז קניות, ניגש אליה, נופף בסכין ודרש את כספה. המתלוננת צעקה שאין בידה כסף והושיטה את הטלפון הנייד שלה. הנאשם נטל את הטלפון, איים עליה ונמלט. עוברי אורח דלקו אחריו, תפסו אותו והשיבו את הטלפון למתלוננת. בית המשפט המחוזי קבע **מתחם עונש הנע בין 3 ל-6 שנות מאסר**. הנאשם בעל עבר פלילי ישן, נסיבות חיי ומצבו הבריאותי מורכבים, נדון לעונש של **4 שנות מאסר בפועל** לצד ענישה נלווית.

ב. בע"פ 5780/13 **בן אבו נ' מדינת ישראל** (16.7.14), התקבל ערעורו של נאשם אשר הורשע בעבירות שוד בנסיבות מחמירות והחזקת סכין. הנאשם נכנס לחנות מכולת כשהוא רעול פנים ואוחז בידו סכין, הורה למתלונן למסור לו את הכסף והצמיד את הסכין צווארו. לנאשם עבר פלילי עשיר והוא ריצה מספר מאסרים קודמים. בית המשפט העליון קבע **מתחם שבין 30 ל-60 חודשי מאסר** והעמיד את עונשו של הנאשם על **45 חודשי מאסר בפועל**.

ג. בע"פ 6001/13 **קסה נ' מדינת ישראל** (29.1.14), נדחה ערעורו של נאשם אשר הורשע בניסיון שוד בנסיבות מחמירות. הנאשם הגיע לחנות נוחות כשהוא שתוי ומחזיק על גופו סכין

מתקפלת. כשסירב המוכר למכור לו בקבוק בירה, שלף הנאשם מכיסו את הסכין, הניף את הסכין כלפי המתלון, איים עליו בתנועות של דקירה ודרש ממנו שייתן לו כסף. המתלון לא הצליח לפתוח את הקופה ולבסוף נמלט הנאשם מהמקום. בית המשפט המחוזי **קבע מתחם עונש בין 2 ל-5 שנות מאסר בפועל**. הנאשם בגיר צעיר, בעל עבר פלילי **נידון ל-33 חודשי מאסר בפועל**.

ד. בע"פ 7459/12 **שיבר נ' מדינת ישראל** (20.6.13) התקבל ערעורו של נאשם אשר הורשע בעבירת שוד. הנאשם נכנס לפנות בוקר לחנות תחנת דלק כשפניו מכוסות בכובע גרב שחור, וכשהוא מציג למוכר סכין שהייתה ברשותו, מסר לו שקית ניילון והורה לו למלא בה את תכולתה של קופת החנות. לאחר שהמתלון מסר לנאשם סך של כ-900 ש"ח, וכן כמאה קופסאות סיגריות. טרם יציאתו מן החנות התרה במתלון שלא ללחוץ על לחצן המצוקה ואיים עליו. הנאשם צעיר הסובל מהתמכרות להימורים, החל בהליך שיקומי בכלא. נוכח שיקומו האפשרי הקל בית המשפט העליון בעונשו והעמידו אותו על **24 חודשי מאסר חלף 30 חודשי מאסר**.

ה. בת"פ (מח' חי') 36073-11-19 **מדינת ישראל נ' חטאב** (2.8.20), הורשע נאשם על פי הודאתו בעבירות שוד בנסיבות מחמירות ובשיבוש מהלכי משפט. הנאשם החליט לשדוד סניף בנק, הצטייד בסכין, והגיע לסניף הבנק כשעל ראשו קפוצ'ון, הרכיב משקפי שמש ועטה כפפות. הנאשם פנה לפקיד, אמר לו שזה שוד ועשה תנועה מאיימת כלפי אחד הלקוחות שלא יתקשר למשטרה. הנאשם נמלט מהמקום כשבידיו סך של 8,500 ₪. לא נעשה שימוש בסכין בפועל. **נקבע מתחם עונש הנע בין 2 ל-4 שנות מאסר**. הנאשם בעל עבר פלילי מכביד נדון לעונש של **3 שנות מאסר בפועל**.

ו. בת"פ (מח' מר') 26039-07-17 **מדינת ישראל נ' קוקה** (26.4.18), הורשע נאשם על פי הודאתו בעבירת שוד בנסיבות מחמירות. הנאשם הגיע לתחנת דלק כשפניו מוסתרות, נכנס לחנות הנוחות, שלף סכין שאותה הביא, כיוונה לעבר המוכר ודרש ממנו את הכסף מהקופה. המתלון מסר לנאשם את כל השטרות שהיו בקופה וקופסאות סיגריות. בית המשפט קבע מתחם עונש הנע בין **22 ל-54 חודשי מאסר בפועל**. הנאשם מכור לסמים ובעל עבר פלילי, נדון לעונש של **36 חודשי מאסר בפועל** (42 חודשים כולל הפעלת מאסר על תנאי).

ז. בת"פ (מח' חי') 33379-07-19 **מדינת ישראל נ' מועתז** (13.5.20), הורשע נאשם על פי הודאתו בעבירות של שוד בנסיבות מחמירות והחזקת סכין. הנאשם הגיע בשעת לילה לחנות נוחות בתחנת דלק, כשפניו מכוסות ובידו סכין. הנאשם ניגש למוכר ודרש באיומי סכין את הכסף שבקופה. המתלון התנגד, והנאשם התקרב למתלון, צעק עליו, דחף אותו והניף את הסכין לעברו באופן מאיים עד שהמתלון העביר לידיו סך של 2,100 ₪. הנאשם נמלט מהמקום, ובהמשך נתפס והשיב את הכסף. בית המשפט קבע **מתחם עונש הנע בין 18 ל-36 חודשי מאסר בפועל**. הנאשם בעל עבר פלילי לא מכביד נדון לעונש של **24 חודשי מאסר בפועל** לצד ענישה נלווית.

ח. בת"פ (מח' חי') 17804-10-19 **מדינת ישראל נ' אבו עזיזה** (9.6.20), הורשע נאשם על פי הודאתו בעבירות של שוד בנסיבות מחמירות והחזקת סכין. הנאשם ואחר החליטו לשדוד סניף של רשת מזון והצטיידו כל אחד בסכין, בכיסוי ראש ובתיק. השניים נכנסו לסניף בשעת ערב, הנאשם הורה לקופאית לתת לו את הכסף שבקופה תוך שהוא מנופף לעברה בסכין. הנאשם והאחר נטלו מהסניף כ-7,600 ₪ ומספר חפצות סיגריות. בית המשפט קבע **מתחם עונש הנע בין 2 ל-5 שנות מאסר**. הנאשם צעיר בן 20, בעל נסיבות חיים מורכבות אשר השתלב בטיפול. בית המשפט חרג מהמתחם משיקולי שיקום והטיל על הנאשם עונש של **20 חודשי מאסר בפועל**.

22. בהתאם לתיקון 113 לחוק העונשין (סעיף 40 יג'), אני קובע כי **מתחם העונש ההולם הוא החל מ-22 עמוד 8**

ועד ל-52 חודשי מאסר בפועל.

במקרה דנן, לא קיימים שיקולים אשר מצדיקים חריגה מהמתחם, לחומרה או לקולה.

גזירת העונש המתאים לנאשם

23. בגזירת העונש המתאים לנאשם, בגדרי מתחם העונש ההולם, יש להתחשב **בנסיבות שאינן קשורות בביצוע העבירה**. במסגרת זו מן הראוי לתת את הדעת לכך שהנאשם צעיר כבן 20, אשר טרם מעצרו התגורר בבית הוריו. גדל במשפחה אשר התמודדה עם קשיים כלכליים משמעותיים ולא הצליחה להיענות לצרכיו. בגיל צעיר אובחן כלוקה בהפרעת קשב וריכוז שלא טופלה, ונמצא כי תפקודו האינטלקטואלי ברמה גבולית. הנאשם גילה בעיות התנהגותיות ובכללן אלימות, בגינן הועבר בין מסגרות חינוכיות שונות וניסיונות טיפוליים וחינוכיים שנערכו לא צלחו. הנאשם לא גויס לצבא ולא הצליח להתמיד במסגרות עבודה. נראה כי לנסיבות חייו ולקושי שמגלה לאורך השנים בהתמודדות מקדמת עם קשייו, קשר לביצוע העבירות דנן. מובן שעונש מאסר ממושך יקשה על הנאשם בהיותו מאסר ראשון ולנוכח גילו הצעיר וקשייו המתוארים. הנאשם הודה ונטל אחריות למעשיו, וביטא חרטה על מעשיו, אף שנטה לצמצם את השלכות התנהגותו על הפגיעה במתלונן. הנאשם שלל נזקקות טיפולית והתקשה לזהות את מוקדי הסיכון במצבו, ושירות המבחן נמנע מהמלצה שיקומית בעניינו. לנאשם עבר פלילי הכולל רישום ללא הרשעה משנת 2019 בעבירות של הפרעה לשוטר במילוי תפקידו, סיוע לגניבה, הפרת הוראה חוקית והחזקת סכין בגינן נדון לצו מבחן, התחייבות כספית וצו של"צ. במסגרת זו קיימת חומרה בכך שלחובתו של הנאשם רישום פלילי (ללא הרשעה) בעבירות דומות של הפרעה לשוטר והחזקת סכין, שלא היה בו כדי למנוע ממנו לשוב ולבצע את אותן עבירות, הפעם לצידה של עבירת השוד.

כמו כן נתתי דעתי לתקופה המעצר שבה שהה הנאשם כ-9 חודשים.

24. עוד יש לתת את הדעת לשיקול **הרתעת היחיד** בגדרו של המתחם, וזאת בשים לב לכך שהנאשם אינו מכיר בגורמי הסיכון במצבו ושולל נזקקות טיפולית ושירות המבחן העריך שהסיכון להישנות ביצוע עבירות אלימות הוא ברמה בינונית ואם תתרחש תוצאותיה צפויות להיות ברמה בינונית, נוכח התרשמותם בין היתר מהתנהלותו בהיעדר הרתעה מסנקציות חוקיות, היעדר שקילת השלכות מעשיו, קשרים בעייתיים ודפוסי חשיבה תועלתניים.

25. באיזון בין השיקולים השונים, סבורני כי יש לגזור על הנאשם עונש בחלקו התחתון של מתחם העונש, אך לא ברף התחתון, לצד עונש מותנה ופיצוי לנפגע העבירה בגין הנזק שנגרם לו.

סוף דבר

26. **אשר על-כן, הנני גוזר על הנאשם את העונשים הבאים:**

- א. **26 חודשי מאסר בפועל** אשר מנינים מיום מעצרו 5.4.20.
- ב. 10 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור הנאשם במשך שלוש שנים מיום שחרורו ממאסר כל עבירות אלימות מסוג פשע או רכוש מסוג פשע.
- ג. 5 חודשי מאסר על תנאי, לבל יעבור הנאשם במשך שנה מיום שחרורו ממאסר על עבירות אלימות מסוג עוון, עבירת רכוש מסוג עוון או הפרעה לשוטר במילוי תפקידו.
- ד. פיצוי בסך 2,000 ₪ למתלונן. הפיצוי יופקד במזכירות בית המשפט ב-5 תשלומים חודשיים שווים ורצופים, שהראשון שבהם ביום 1.6.21. אם לא ישולם תשלום כלשהו במועדו, תעמוד היתרה

לפירעון מייד.

מזכירות בית המשפט תמציא העתק גזר דין לשירות המבחן.

זכות ערעור לבית-המשפט העליון תוך 45 ימים.

ניתן היום, כ"א טבת תשפ"א, 05 ינואר 2021, בנוכחות הצדדים.